

ILMIY-AMALIY
ELEKTRON JURNAL

Iyul №7, 2026

Агробизнес, наука и
технология

AGROBIZNES FAN VA TEXNOLOGIYALAR

Agribusiness, science and
technology

№ 083688

ISSN:
3060-5245

Toshkent-2026

Platform &
workflow by
OJS / PKP

BOSH MUHARRIR

Oblomuradov Narzullo Naimovich – i.f.d. (DSc), professor.

Bosh muharrir o'rinbosarlari:

Islamov Soxib Yaxshibekovich – q.x.f.d. (DSc), professor.

Sultonov Kamoliddin Sadriddinovich – q.x.f.d. (DSc), professor.

Farmonov To'liqin Xayitmurodovich – i.f.d. (DSc), professor.

Muharrir:

Beglayev Uchqun Xurramovich – i.f.f.d. (PhD), dotsent.

Tahrir hay'atining xalqaro a'zolari:

Kusainov Xalel Xaymullayevich – i.f.d. professor (Qozog'iston davlat texnologiya universiteti)

Vilija Aleknevičienė – i.f.d. professor (Universitet Vitovta Velikogo)

Gilbert Ludwig – professor, (Jamk University of Applied Sciences)

Bobojonov Ixtiyor Baxtiyorovich – i.f.d. professor (Germaniyaning Leybnits nomidagi Markaziy Osiyoda qishloq xo'jaligini rivojlantirish instituti (IAMO))

Daiva Makutenė – professor, (Vitautas Magnus universiteti, Litva)

Xaitboyeva Nargiza Alikulovna – i.f.d. dotsent (Tojikiston davlat huquq, biznes va siyosat universiteti)

Tahrir hay'ati:**08.00.00-Iqtisodiyot fanlari:**

Gulyamov Saidasror Saidaxmedovich – i.f.d. (DSc), professor;

Saidov Muxammad-Ali Xakimovich – i.f.d. (DSc), professor;

Rustamova Iroda Baxramjanovna – i.f.d. (DSc), professor;

Ochilov Ilhom Sayitqulovich – i.f.d. (DSc), professor;

Askarov Nazimjon Niyozovich – i.f.d. (DSc), professor;

Abdullayev Altinbek Yangibayevich – i.f.d. (DSc), professor;

Boltayev Abror Sayitmuradovich – i.f.d. (DSc), dotsent;

Abduvasikov Abduaziz Abdulazizovich – i.f.n. professor;

Mamadiyarov Dilshad Uralovich – i.f.n. dotsent;

Achilov Mashrab Ulug'bekovich – i.f.f.d. (PhD), dotsent;

Galimova Feryuza Rafikovna – i.f.n. dotsent;

Odilova Dilnozaxon Barnayevna – i.f.f.d. (PhD), dotsent;

Yangiboyev Dilshod G'ulomovich – i.f.f.d. (PhD);

Saidova Dildora Nurmatovna – i.f.n. dotsent;

Dexkanova Nilufar Sagdullayevna – i.f.f.d. (PhD), dotsent;

Roziqov Jahongir Mustaqim o'g'li – i.f.f.d. (PhD), dotsent;

Boltayev Nurali Shiramatovich – i.f.f.d. (PhD), dotsent;

Ibragimova Madina Ismoilovna – i.f.f.d. (PhD), dotsent;

Javlijev Nuriddin Bektemir o'g'li – i.f.f.d. (PhD).

06.00.00-Qishloq xo'jaligi fanlari:

Shokirov Alisher Djuraboyevich – q.x.f.d. (DSc), professor;

Mardanov Husniddin Xolbozorovich – q.x.f.d. (DSc);

Abdiyev Fozil Rashidovich – q.x.f.d. (DSc);

Sattorov Maqsud Axtamovich – q.x.f.d. (DSc);

Yuldashov Nurbek Ergashovich – v.f.d. (DSc);

Xalmirzayev Dilmurad Kamilovich – q.x.f.d. (DSc), dotsent;

Namazov Ixtiyor Choriyevich – q.x.f.d. (DSc), professor;

Eshonqulov Jamoliddin Saporboy o'g'li – q.x.f.d. (DSc), professor;

Abdullayev Anvar Kodirullayevich – b.f.n., katta ilmiy xodim;

Atabayev Ma'ruf Maxmudovich – q.x.f.n. professor;

Safarov Asqar Asadullayevich – q.x.f.f.d. (PhD), dotsent;

Mustafakulov Davron Mamatqulovich – q.x.f.f.d. (PhD), dotsent;

Kasimov Botir Sadriddinovich – q.x.f.f.d. (PhD);

Akramov Umidilla Ikramdjanovich – q.x.f.n. dotsent;

Elboboyev Abdug'ani Shuxrat o'g'li – q.x.f.f.d. (PhD);

Muxammadov Yo'ldoshbek Akmal o'g'li – q.x.f.f.d. (PhD);

Maxmudova Shaxnoza Abdufattaxovna – q.x.f.f.d. (PhD), dotsent;

Idrisov Xusanjon Abdujabborovich – q.x.f.f.d. (PhD), dotsent.

MUASSIS

Toshkent davlat agrar
universiteti

ALOQA UCHUN MA'LUMOTLAR

Manzil: Toshkent viloyati, Qibray tumani, Universitet ko'chasi, 2-uy.

Jurnalning telegram manzili:

t.me/agrobiznes_elektronjurnal

E-mail: licht-1989@mail.ru

Jurnalning rasmiy sayti:

<https://www.agrobiznesjournal.uz>

Tel: +(998) 93 439 30 00

Jurnalning ilmiyligi:

Ma'lumot uchun, OAK
Rayosatining 30.11.2024-yildagi
№364/5-sonli qarori bilan
08.00.00-Iqtisodiyot fanlari
bo'yicha, 08.05.2025-yildagi
№370/5-sonli qarori bilan
06.00.00-Qishloq xo'jaligi fanlari
bo'yicha "Dissertatsiyalar asosiy
ilmiy natijalarini chop etish
tavsiya etilgan milliy ilmiy
nashrlar ro'yxati"ga kiritilgan.

Elektron nashr, 119-sahifa.
2026-yil, iyul.

MUNDARIJA

IQTISODIYOT FANLARI

MATRASULOVA FERUZA BAXODIROVNA

Sho'rlangan marginal yerlarda sholi yetishtirishning iqtisodiy va agroekologik jihatlari (Xorazm viloyati misolida).....9

KOZIMJONOV ABRORBEK

Suv ta'minot va hudud gaz ta'minot korxonalarida xalqaro standartlarga muvofiq daromad va xarajatlarni tan olish masalalari.....16

KALIMULLINA NARGIZA VLADIMIROVNA

Sanoat sohasida tadbirkorlik faoliyatini rivojlantirish.....24

RAXMATULLAYEV JALOLIDDIN MUXIDDINOVICH

Davlat xaridlarini samarali tashkil etish orqali byudjet mablag'larini tejash yo'llari.....30

ISMAYLOV SIROJIDDIN ISOQOVICH

O'zbekistonda yuridik shaxslar tomonidan foyda solig'ini hisoblab chiqarish va to'lash tartibi.....42

TURGUNOV ABDULLOH QUDRATBEK O'G'LI

Korxona faoliyatining iqtisodiy samaradorligini baholashda foyda va rentabellik ko'rsatkichlari.....49

ABDUBOQIYEV MUXAMMAD SHAROFITDINOVICH

Efficiency indicators of financial management mechanisms in joint-stock companies.....55

ZOHIDOV JAMSHID BOTIRXONOVICH

Xizmat ko'rsatish korxona menejmentida axborot texnologiyalarini rivojlantirish mexanizmlarini takomillashtirish.....63

ACHILOVA FIRUZA KURBANOVNA, PARDAYEV ORIFJON

CHARSHAMIYEVICH

Qashqadaryo viloyatida raqamli infratuzilma va sanoat ishlab chiqarishning hozirgi holati tahlili.....71

UMAROVA ROXILAXON XALILJON QIZI

Mahalla tizimida madaniy loyihalarni boshqarishning ijtimoiy-iqtisodiy mexanizmlarini takomillashtirish.....80

ATABAYEVA KAROMAT RAJABOVNA

Demografik jarayonlarni o'rganishning nazariy asoslari.....88

URALOV FARRUH ABDURAZZOQOVICH

Hududiy klaster siyosatini takomillashtirish yo'nalishlari.....95

G'IYOSOV ILXOM KARIMOVICH

Korporativ boshqaruv mexanizmlarining qurilish korxonalarida strategik qarorlar qabul qilish jarayoniga ta'siri.....109

ANVAROVA LOBARXON SHERZOD QIZI

Sun'iy intellekt asosida strategik va operatsion boshqaruvni optimallashtirish mexanizmlari.....119

SUN'IY INTELLEKT ASOSIDA STRATEGIK VA OPERATSION BOSHQARUVNI OPTIMALLASHTIRISH MEXANIZMLARI

ANVAROVA LOBARXON SHERZOD QIZI

Qarshi davlat universiteti mustaqil tadqiqotchisi

E-mail: lobarxon@gmail.com

<https://orcid.org/0009-0001-7189-5097>

Annotatsiya. Mazkur maqolada sun'iy intellekt texnologiyalaridan foydalangan holda strategik va operatsion boshqaruv jarayonlarini optimallashtirishning nazariy va amaliy jihatlari tadqiq etilgan. Tadqiqotda sun'iy intellektning ma'lumotlarni tahlil qilish, prognozlash, qaror qabul qilishni qo'llab-quvvatlash hamda biznes jarayonlarini avtomatlashtirishdagi imkoniyatlari yoritilgan. Shuningdek, korxonalarda sun'iy intellekt asosidagi boshqaruv mexanizmlarini joriy etishning samaradorlikka, resurslardan foydalanish darajasiga va raqobatbardoshlikni oshirishga ta'siri baholangan. Tadqiqot natijalari strategik rejalashtirish va operatsion faoliyatni boshqarishda innovatsion raqamli texnologiyalardan foydalanish bo'yicha amaliy tavsiyalar ishlab chiqishga xizmat qiladi.

Kalit so'zlar. sun'iy intellekt, strategik boshqaruv, operatsion boshqaruv, optimallashtirish, raqamli transformatsiya, qaror qabul qilish, biznes jarayonlari, avtomatlashtirish, prognozlash, samaradorlik.

Аннотация. В данной статье исследуются теоретические и практические аспекты оптимизации стратегического и операционного управления на основе технологий искусственного интеллекта. Рассмотрены возможности искусственного интеллекта в анализе данных, прогнозировании, поддержке принятия управленческих решений и автоматизации бизнес-процессов. Особое внимание уделено оценке влияния механизмов управления на основе искусственного интеллекта на эффективность деятельности предприятий, рациональное использование ресурсов и повышение конкурентоспособности. Результаты исследования могут быть использованы при разработке рекомендаций по внедрению инновационных цифровых технологий в процессы стратегического планирования и операционного управления.

Ключевые слова: искусственный интеллект, стратегическое управление, операционное управление, оптимизация, цифровая трансформация, принятие решений, бизнес-процессы, автоматизация, прогнозирование, эффективность.

Annotation. This article examines the theoretical and practical aspects of optimizing strategic and operational management through the application of artificial intelligence technologies. The study highlights the potential of artificial intelligence in data analytics, forecasting, decision support systems, and business process automation. Particular attention is given to assessing the impact of AI-based management mechanisms on organizational efficiency, resource utilization, and competitive advantage. The findings contribute to the development of practical recommendations for integrating innovative digital technologies into strategic planning and operational management processes, thereby enhancing organizational performance in the digital economy.

Keywords: artificial intelligence, strategic management, operational management, optimization, digital transformation, decision-making, business processes, automation, forecasting, organizational efficiency.

KIRISH

Jahon iqtisodiyotida raqamli transformatsiya jarayonlarining jadallashuvi korxonalar va tashkilotlar faoliyatini boshqarishda yangi yondashuvlarni talab etmoqda. Ayniqsa, katta hajmdagi ma'lumotlarni qayta ishlash, bozor tendensiyalarini prognozlash hamda tezkor va asoslangan boshqaruv qarorlarini qabul qilish zarurati strategik va operatsion boshqaruv tizimlarini

takomillashtirish masalasini dolzarb qilib qo'yimoqda. Shu nuqtai nazardan, sun'iy intellekt texnologiyalari zamonaviy boshqaruvning muhim vositalaridan biri sifatida e'tirof etilmoqda. Sun'iy intellektning rivojlanishi korxonalar faoliyatida yuzaga kelayotgan murakkab jarayonlarni tahlil qilish, resurslarni samarali taqsimlash, biznes jarayonlarini avtomatlashtirish va boshqaruv samaradorligini oshirish imkoniyatlarini kengaytirmoqda. Mazkur texnologiyalar mashinaviy o'qitish, neyron tarmoqlar, ekspert tizimlari va katta ma'lumotlar (Big Data) tahlili asosida ishlagan holda strategik rejalashtirish va operatsion boshqaruvning sifat jihatdan yangi bosqichga ko'tarilishiga xizmat qilmoqda. Bugungi kunda global raqobatning kuchayishi, bozor muhitining tez o'zgaruvchanligi hamda iste'molchilar ehtiyojlarining diversifikatsiyalashuvi korxonalar oldiga moslashuvchan va innovatsion boshqaruv tizimlarini joriy etish vazifasini qo'yimoqda. Bunday sharoitda sun'iy intellekt asosida boshqaruv mexanizmlarini shakllantirish nafaqat operatsion xarajatlarni kamaytirish, balki strategik maqsadlarga erishish, risklarni boshqarish va uzoq muddatli raqobat ustunligini ta'minlashning muhim omiliga aylanmoqda. Shu bois ushbu maqolada sun'iy intellekt asosida strategik va operatsion boshqaruvni optimallashtirish mexanizmlarining nazariy asoslari, amaliy qo'llanilish imkoniyatlari hamda korxonalar faoliyati samaradorligiga ta'siri tadqiq etiladi. Tadqiqotning maqsadi sun'iy intellekt texnologiyalaridan foydalanish orqali boshqaruv jarayonlarini takomillashtirishning samarali yo'nalishlarini aniqlash va ularni amaliyotga joriy etish bo'yicha ilmiy-amaliy tavsiyalar ishlab chiqishdan iborat.

ADABIYOTLAR SHARHI

Sun'iy intellekt (SI) texnologiyalarining iqtisodiyot va boshqaruv tizimlariga kirib kelishi boshqaruv samaradorligini oshirishning yangi imkoniyatlarini yaratdi. Ilmiy adabiyotlarda sun'iy intellektning strategik va operatsion boshqaruvdagi roli turli jihatlar bo'yicha o'rganilgan. Xususan, sun'iy intellekt yordamida katta hajmdagi ma'lumotlarni qayta ishlash, prognozlash va qaror qabul qilish jarayonlarini takomillashtirish masalalari alohida ahamiyat kasb etadi [1]. Strategik boshqaruv nazariyasining asoschilaridan biri bo'lgan M. Porter korxonalarning raqobat ustunligini shakllantirishda axborot texnologiyalarining ahamiyatini ta'kidlab, zamonaviy raqamli vositalar strategik qarorlar sifatini oshirishga xizmat qilishini qayd etgan [2]. Uning fikricha, korxona resurslari va bozor imkoniyatlarini chuqur tahlil qilish raqobatbardoshlikni ta'minlashning muhim omili hisoblanadi. Boshqaruv qarorlarini qabul qilish nazariyasini rivojlantirgan H. Simon insonning cheklangan ratsionalligi sharoitida axborot tizimlari va intellektual texnologiyalarning ahamiyatini asoslab bergan [3]. Olimning tadqiqotlari keyinchalik sun'iy intellektga asoslangan qarorlarni qo'llab-quvvatlash tizimlarini yaratish uchun nazariy asos vazifasini bajardi. Sun'iy intellektning biznes jarayonlarini transformatsiya qilishdagi o'rni haqida T. Davenport va J. Kirby o'z tadqiqotlarida inson va mashina hamkorligiga asoslangan boshqaruv modelini taklif etganlar. Ularning fikricha, sun'iy intellekt menejerlarning o'rnini to'liq egallamaydi, balki qaror qabul qilish sifatini

oshiruvchi vosita sifatida namoyon bo'ladi [4]. Brynjolfsson va McAfee raqamli iqtisodiyot sharoitida sun'iy intellekt va avtomatlashtirish texnologiyalarining korxona samaradorligiga ta'sirini o'rganib, ularning mehnat unumdorligi va innovatsion faollikni oshirishdagi rolini asoslab berganlar [5]. Mualliflar SI texnologiyalarining strategik ustunlik yaratish imkoniyatlarini tahlil qilganlar. Zamonaviy tadqiqotlarda sun'iy intellektning operatsion boshqaruvdagi ahamiyati ham keng yoritilgan. Russell va Norvig sun'iy intellekt tizimlarining qaror qabul qilish, optimallashtirish va prognozlashdagi imkoniyatlarini tahlil qilib, ularning murakkab boshqaruv masalalarini hal etishdagi samaradorligini ko'rsatganlar [6]. Ushbu yondashuv korxonalarda resurslardan foydalanishni optimallashtirish va xarajatlarni kamaytirish imkonini beradi. Kaplan va Haenlein sun'iy intellektning biznes boshqaruvidagi istiqbollarini baholash orqali SI texnologiyalarining strategik rejalashtirish, marketing va mijozlar bilan munosabatlarni boshqarishdagi afzalliklarini ochib berganlar [7]. Ularning tadqiqotlari korxonalarning raqamli transformatsiyasida sun'iy intellekt muhim omil ekanligini ko'rsatadi. Yuqoridagi ilmiy manbalar tahlili shuni ko'rsatadiki, sun'iy intellekt asosida strategik va operatsion boshqaruvni optimallashtirish masalalari xalqaro miqyosda faol tadqiq etilayotgan bo'lsa-da, ushbu texnologiyalarni korxona boshqaruv tizimlariga integratsiyalashning amaliy mexanizmlarini takomillashtirish bo'yicha tadqiqotlar davom ettirilishini talab qiladi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur tadqiqotda sun'iy intellekt asosida strategik va operatsion boshqaruvni optimallashtirish mexanizmlarining nazariy hamda amaliy jihatlarini o'rganishga qaratilgan kompleks metodologik yondashuv qo'llanildi. Tadqiqotning metodologik asosini tizimli yondashuv, raqamli iqtisodiyot konsepsiyalari, strategik boshqaruv nazariyalari hamda sun'iy intellekt texnologiyalarini boshqaruv amaliyotiga integratsiyalash tamoyillari tashkil etdi. Tadqiqot jarayonida ilmiy bilishning tahlil va sintez, induksiya va deduksiya, qiyosiy tahlil, iqtisodiy-statistik tahlil hamda ekspert baholash usullaridan foydalanildi. Xususan, sun'iy intellekt texnologiyalarining strategik rejalashtirish, prognozlash, qaror qabul qilish va operatsion jarayonlarni boshqarishdagi o'rni mahalliy va xorijiy ilmiy adabiyotlar asosida tahlil qilindi. Tadqiqotning empirik bazasi sifatida raqamli transformatsiya jarayonlarini amalga oshirayotgan korxonalar faoliyati bo'yicha ilmiy manbalar, xalqaro tashkilotlar hisobotlari, statistik ma'lumotlar hamda sun'iy intellekt texnologiyalarini joriy etish natijalari to'g'risidagi ma'lumotlardan foydalanildi. Olingan ma'lumotlar asosida sun'iy intellektning boshqaruv samaradorligiga ta'siri SWOT va komparativ tahlil usullari yordamida baholandi. Shuningdek, tadqiqotda sun'iy intellekt asosida strategik va operatsion boshqaruvni optimallashtirishning konseptual modeli ishlab chiqildi. Modelda ma'lumotlarni yig'ish va qayta ishlash, bashoratlash algoritmlari, qarorlarni qo'llab-quvvatlash tizimlari, biznes jarayonlarini avtomatlashtirish hamda natijalarni monitoring qilish bosqichlari o'zaro

integratsiyalashgan tizim sifatida ko'rib chiqildi. Tadqiqot natijalarining ishonchligini ta'minlash maqsadida turli manbalardan olingan ma'lumotlar o'zaro solishtirildi va mantiqiy umumlashtirish usullari qo'llanildi. Mazkur metodologik yondashuv sun'iy intellekt texnologiyalarining strategik va operatsion boshqaruvdagi samaradorligini baholash hamda ularni amaliyotga joriy etish bo'yicha ilmiy asoslangan xulosalar ishlab chiqish imkonini berdi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Qashqadaryo viloyatida sun'iy intellekt asosida strategik va operatsion boshqaruvni optimallashtirish mexanizmlarini ishlab chiqish raqamli iqtisodiyot sharoitida korxonalar raqobatbardoshligini oshirishning muhim yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Chunki bugungi kunda korxonalar faoliyati faqat ishlab chiqarish yoki xizmat ko'rsatish hajmini oshirish bilan cheklanmaydi; ular bozor talabini oldindan aniqlash, xarajatlarni nazorat qilish, resurslardan oqilona foydalanish, mijozlar ehtiyojiga tez moslashish, risklarni kamaytirish va strategik rivojlanish yo'nalishlarini aniq belgilash zaruratiga duch kelmoqda. Bunday sharoitda sun'iy intellekt texnologiyalari korxona boshqaruvini sezgi va tajribaga asoslangan an'anaviy modeldan ma'lumotlar, algoritmlar, prognozlar va real vaqtli tahlillarga asoslangan zamonaviy modelga olib chiqadi.

Sun'iy intellekt asosida strategik boshqaruvni optimallashtirishning muhimligi shundaki, u korxonaga uzoq muddatli rivojlanish yo'nalishlarini aniq belgilash imkonini beradi. Strategik boshqaruvda korxona qaysi bozorga kirishi, qaysi mahsulot yoki xizmatni rivojlantirishi, qanday investitsiya yo'nalishlarini tanlashi, qaysi risklarga tayyor turishi va qanday raqobat ustunligini shakllantirishi kabi masalalar hal qilinadi. AI texnologiyalari bozor tendensiyalarini, mijozlar ehtiyojini, raqobatchilar harakatini, xarajatlar dinamikasini va tashqi muhitdagi o'zgarishlarni tahlil qilish orqali strategik qarorlarni aniqroq asoslashga yordam beradi. Natijada strategik rejalashtirish tasodifiy taxminlarga emas, balki ma'lumotlarga asoslangan prognoz va tahlillarga tayangan holda amalga oshiriladi.

1-jadval

Qashqadaryo viloyatida AI asosida strategik boshqaruvni optimallashtirish mexanizmlari

		Ma'lumot manbasi	
	AI asosidagi talab prognozi, vaqt qatorlari tahlili, trend forecasting	Savdo hajmi, xizmatlar dinamikasi, mijozlar bazasi, hududiy iqtisodiy ko'rsatkichlar	Korxona kelgusi talabni oldindan baholaydi, ishlab chiqarish va sotuv rejasini bozor ehtiyojiga moslashtiradi.
	AI asosidagi investitsiya samaradorligi reytingi, NPV/ROI tahlili, ssenariy modellashtirish	Investitsiya loyihalari, xarajatlar, foyda prognozi, tarmoq o'sish sur'atlari	Investitsiya resurslari eng yuqori iqtisodiy samara beradigan yo'nalishlarga yo'naltiriladi.

	Web analytics, narx monitoringi, bozor ulushi tahlili, sentiment analysis	Raqobatchilar narxlari, mijozlar fikri, reklama kanallari, bozor segmentlari	Korxona o'zining narx, sifat, xizmat va marketing strategiyasini raqobatchilar holatiga moslashtiradi.
	AI asosidagi risk scoring, anomaly detection, ehtimollik modeli, erta ogohlantirish tizimi	Moliyaviy hisobotlar, ishlab chiqarish uzilishlari, logistika kechikishlari, bozor tebranishlari	Moliyaviy, ishlab chiqarish, bozor va operatsion risklar oldindan aniqlanadi, yo'qotishlar kamayadi.
	Resurs optimallashtirish algoritmlari, linear programming, AI tavsiya tizimi	Xomashyo, mehnat, uskunalar, moliyaviy resurslar, ombor ma'lumotlari	Korxona cheklangan resurslarni eng samarali yo'nalishlarga taqsimlaydi.
	Ssenariy tahlili, prognoz modeli, "optimistik–realistik–inersion" rivojlanish modeli	YAHM, sanoat, qurilish, xizmatlar, savdo, investitsiya va korxona ichki ma'lumotlari	Korxona 3–5 yillik rivojlanish strategiyasini aniq ssenariylar asosida shakllantiradi.
Mahsulot va xizmat portfelini yangilash	AI asosidagi mijozlar segmentatsiyasi, talab klasterlash, mahsulot rentabelligi tahlili	Sotuv ma'lumotlari, mijozlar talabi, mahsulot rentabelligi, shikoyatlar va takliflar	Bozor talabiga mos mahsulot va xizmatlar rivojlantiriladi, past rentabelli yo'nalishlar qayta ko'rib chiqiladi.
	KPI-dashboard, BI tizimi, strategik indikatorlar monitoringi	KPI, moliyaviy natijalar, ishlab chiqarish, xizmat sifati va mijozlar ko'rsatkichlari	Strategiya ijrosi real vaqtga yaqin kuzatiladi, rahbariyat tezkor tuzatishlar kiritadi.

Manba: muallif ishlanmasi.

1-jadval Qashqadaryo viloyati korxonalarida sun'iy intellektdan strategik boshqaruv darajasida foydalanish mexanizmlarini tizimlashtiradi. Unda AI texnologiyalari qisqa muddatli operatsion avtomatlashtirish vositasi sifatida emas, balki bozorni oldindan baholash, investitsiya ustuvorligini aniqlash, raqobatchilarni tahlil qilish, risklarni baholash, resurslarni taqsimlash va uzoq muddatli rivojlanish ssenariylarini ishlab chiqishga xizmat qiluvchi strategik boshqaruv mexanizmi sifatida talqin qilinadi.

Qashqadaryo viloyati bo'yicha rasmiy statistik ma'lumotlar strategik boshqaruvni AI asosida optimallashtirish uchun zarur iqtisodiy asos mavjudligini ko'rsatadi. 2025-yilda viloyatda yalpi hududiy mahsulot hajmi 98 783,4 mlrd.so'mni tashkil etgan va 2024-yilga nisbatan 6,8 foizga o'sgan; YAHM deflyator indeksi esa 110,2 foiz bo'lgan. Bu hudud iqtisodiyotida real o'sish bilan birga narx omili ham mavjudligini bildiradi, shuning uchun strategik rejalashtirishda faqat nominal o'sish emas, balki real samaradorlik va xarajatlar bosimi ham hisobga olinishi kerak.

Qashqadaryo viloyatining 2025-yildagi asosiy tarmoq ko'rsatkichlari ham AI asosidagi strategik optimallashtirish zaruratini kuchaytiradi. Rasmiy ma'lumotlarga ko'ra, 2025-yilda viloyatda YAHM 6,8 foiz, sanoat ishlab chiqarishi

7,2 foiz, qurilish ishlari 10,8 foiz, chakana savdo 8,6 foiz, bozor xizmatlari esa 13,6 foizga o'sgan; 2026-yil 1-yanvar holatiga doimiy aholi soni 3 716 949 kishi, faoliyat yuritayotgan korxona va tashkilotlar soni esa 30 424 ta bo'lgan. Ushbu raqamlar shuni ko'rsatadiki, viloyatda iqtisodiy o'sish bir xil emas: xizmatlar va qurilish tezroq o'smoqda, sanoat va savdo esa nisbatan barqaror o'sish yo'nalishida. Demak, AI asosidagi strategik boshqaruv har bir tarmoqning o'sish sur'ati va resurs ehtiyojiga moslashtirilishi kerak.

Birinchi strategik vazifa — bozor prognozini shakllantirish. AI yordamida talab, sotuv, xizmatlar hajmi, narxlar va mijozlar xatti-harakatini oldindan baholash mumkin. Bozor prognozi oddiy usulda quyidagi formula orqali ifodalanadi:

$$\hat{Y}_{t+1} = \alpha + \beta_1 Y_t + \beta_2 X_t + \varepsilon_t$$

Bu yerda $\hat{Y}_{t+1}$ — kelgusi davr uchun prognoz qilingan talab yoki sotuv hajmi, Y_t — joriy davrdagi sotuv yoki xizmat hajmi, X_t — ta'sir qiluvchi omillar, masalan, narx, reklama, mijozlar soni yoki mavsumiylik, α — erkin had, β_1 va β_2 — ta'sir koeffitsientlari, ε_t — tasodifiy xatolik.

Qashqadaryo viloyatida bozor xizmatlari 2025-yilda 13,6 foizga o'sgani xizmat ko'rsatish tarmog'ida talab dinamikasini AI orqali prognozlash ayniqsa dolzarb ekanini ko'rsatadi. Masalan, xizmat ko'rsatuvchi korxona mijozlar soni, buyurtmalar chastotasi va mavsumiy talabni tahlil qilib, kelgusi oyda xizmat hajmi oshishi yoki pasayishini oldindan aniqlashi mumkin. Bunday prognoz korxonaga xodimlar jadvali, reklama xarajatlari va xizmat quvvatlarini to'g'ri rejalashtirish imkonini beradi.

Ikkinchi vazifa — investitsiya ustuvorligini aniqlash. AI investitsiya loyihalarini kutilayotgan foyda, xarajat, risk va qaytish muddati bo'yicha reytinglashga yordam beradi. Bu jarayonda ROI va NPV kabi ko'rsatkichlardan foydalanish mumkin:

$$ROI = (Foyda - Investitsiya xarajati) / Investitsiya xarajati \times 100$$

$$NPV = \sum CF_t / (1 + r)^t - I_0$$

Bu yerda ROI — investitsiya rentabelligi, NPV — sof joriy qiymat, CF_t — t-davrdagi pul oqimi;

r — diskont stavkasi, I_0 — boshlang'ich investitsiya hajmi.

Masalan, Qashqadaryo viloyatida qurilish ishlari 10,8 foizga, xizmatlar esa 13,6 foizga o'sgan sharoitda korxona investitsiya yo'nalishlarini tanlashda qaysi tarmoq yoki loyiha tezroq iqtisodiy qaytim berishini AI yordamida solishtirishi mumkin. Agar xizmat ko'rsatish loyihasining ROI ko'rsatkichi 22 foiz, qurilish texnikasiga investitsiya ROI ko'rsatkichi 15 foiz bo'lsa, AI modeli risk va kapital sig'imini ham hisobga olgan holda xizmatlar yo'nalishini ustuvor deb belgilashi mumkin.

Uchinchi vazifa — raqobatchilar tahlili. Bu strategik boshqaruvda narx, sifat, xizmat tezligi, mijozlar qoniqishi va reklama samaradorligini solishtirishga xizmat qiladi. Raqobatbardoshlik indeksini quyidagicha ifodalash mumkin:

$$RI_i = w_1 N_i + w_2 S_i + w_3 M_i + w_4 T_i$$

Bu yerda RI_i — i-korxonaning raqobatbardoshlik indeksi, N_i — narx ustunligi;

S_i — sifat ko'rsatkichi, M_i — mijozlar qoniqishi, T_i — tezkor xizmat yoki yetkazib berish darajasi, w_1, w_2, w_3, w_4 — vazn koeffitsientlari.

Al bu yerda raqobatchilar narxlari, mijozlar sharhlari, reklama faolligi va mahsulot assortimentini kuzatib, korxonaga o'z strategiyasini moslashtirishga yordam beradi. Masalan, savdo tarmog'ida chakana savdo hajmi 8,6 foizga o'sgan sharoitda korxonalar uchun mijozlarni ushlab qolish va narx strategiyasini aniq belgilash muhim bo'ladi. Al asosidagi raqobatchilar tahlili narxni haddan tashqari pasaytirmasdan, mijozga qiymat beruvchi takliflarni shakllantirish imkonini beradi.

To'rtinchi vazifa — risklarni baholash. Strategik risklar moliyaviy beqarorlik, talab pasayishi, xomashyo narxi oshishi, logistika kechikishi, ishlab chiqarish uzilishi yoki kiberxavfsizlik tahdidlari ko'rinishida namoyon bo'lishi mumkin. Al asosidagi risk baholash quyidagicha ifodalanadi:

$$\text{Risk Score}_i = P_i \times L_i$$

Bu yerda Risk Score_i — i-riskning umumiy xavf darajasi, P_i — risk yuzaga kelish ehtimoli, L_i — risk yuzaga kelganda kutiladigan zarar hajmi.

Masalan, korxonada xomashyo yetkazib berish kechikishi ehtimoli 0,30, kutiladigan zarar 500 mln so'm bo'lsa:

$$\text{Risk Score} = 0,30 \times 500 \text{ mln} = 150 \text{ mln so'm}$$

Bu natija rahbariyatga ushbu riskni strategik e'tiborga olish, muqobil yetkazib beruvchilar bazasini yaratish yoki zaxira siyosatini qayta ko'rib chiqish zarurligini ko'rsatadi. Al bu jarayonda oldingi kechikishlar, narx o'zgarishlari, transport masofasi va shartnoma intizomi kabi ma'lumotlarni birgalikda tahlil qiladi.

Beshinchi vazifa — strategik resurs taqsimoti. Bu vazifa cheklangan moliyaviy, moddiy, mehnat va texnologik resurslarni eng yuqori samaradorlik beradigan yo'nalishlarga taqsimlashni anglatadi. Optimallashtirishning oddiy modeli quyidagicha ifodalanadi:

$$\text{Max } Z = \sum P_j X_j$$

$$\text{Cheklovlar: } \sum C_j X_j \leq B, \sum R_j X_j \leq R_{\max}, X_j \geq 0$$

Bu yerda Z — umumiy kutilayotgan samara, P_j — j-yo'nalishdan kutiladigan foyda yoki samaradorlik, X_j — j-yo'nalishga ajratiladigan resurs, C_j — xarajat koeffitsienti, B — mavjud byudjet, R_j — resurs talabi, $R_{\max}$ — mavjud umumiy resurs hajmi.

Masalan, korxona 1 mlrd so'm investitsiya resursiga ega bo'lsa va Al modeli sanoat monitoringi, CRM, logistika optimallashtirish va kiberxavfsizlik yo'nalishlari bo'yicha kutiladigan samarani solishtirsa, mablag'ni eng yuqori qaytim beradigan kombinatsiyada taqsimlash mumkin bo'ladi. Bu strategik qarorlar tasodifiy emas, matematik asoslangan bo'lishini ta'minlaydi. Oltinchi vazifa — uzoq muddatli rivojlanish ssenariylarini ishlab chiqish. Qashqadaryo viloyatida YAHMning 98 783,4 mlrd so'mga yetgani va 6,8 foiz o'sgani korxonalar uchun rivojlanish ssenariylarini hududiy iqtisodiy o'sish bilan bog'lash zarurligini

ko'rsatadi. Agar oddiy prognoz sifatida 2025-yildagi YAHM hajmi 98 783,4 mlrd so'm deb olinib, 6,8 foizlik o'sish saqlanadi deb faraz qilinsa, keyingi yil uchun shartli prognoz quyidagicha bo'ladi:

$$YAHM_{t+1} = YAHM_t \times (1 + g)$$

$$YAHM_{t+1} = 98\,783,4 \times (1 + 0,068) = 105\,500,7 \text{ mlrd so'm}$$

Bu oddiy hisob-kitob shuni ko'rsatadiki, agar o'sish sur'ati saqlansa, hududiy iqtisodiy hajm keyingi davrda taxminan 105,5 trln so'mga yaqinlashishi mumkin. Amaliy strategiyada esa AI modeli bitta o'sish sur'ati bilan cheklanmaydi; u inersion, realistik va jadallashgan ssenariylarni solishtiradi.

Ssenariy modeli quyidagicha berilishi mumkin:

$$Y_{t+n} = Y_t \times (1 + g)^n$$

Bu yerda Y_{t+n} — n yildan keyingi prognoz qiymat, Y_t — bazaviy yil qiymati, g — yillik o'sish sur'ati, n — yillar soni.

Masalan, 3 yillik strategik prognozda inersion ssenariy $g = 4\%$, realistik ssenariy $g = 6,8\%$, jadallashgan AI-transformatsiya ssenariysi $g = 9\%$ deb olinsa, korxona turli rivojlanish variantlarini solishtirib, resurs va investitsiya rejasini aniqlashtirishi mumkin.

Jadvalda ko'rsatilgan strategik mexanizmlarning o'zaro bog'liqligi quyidagi mantiqiy ketma-ketlikda namoyon bo'ladi: avval bozor prognozi shakllantiriladi, keyin investitsiya ustuvorliklari aniqlanadi, raqobatchilar va risklar baholanadi, so'ng strategik resurslar taqsimlanadi va yakunda uzoq muddatli rivojlanish ssenariysi ishlab chiqiladi. Bu ketma-ketlik AI asosidagi strategik boshqaruvni tartibli va dalillarga asoslangan jarayonga aylantiradi.

Qashqadaryo viloyati sharoitida ushbu jadvalning amaliy ahamiyati shundaki, u strategik boshqaruvni hududiy iqtisodiyotning real holati bilan bog'laydi. 30 424 ta faol korxona mavjudligi strategik boshqaruv modellarini korxonalar kesimida qo'llash uchun keng maydon borligini bildiradi. Aholi sonining 3,7 mln nafardan ortiqligi esa ichki talab, mehnat resurslari va xizmatlar bozorini prognozlashda muhim omil hisoblanadi.

Ilmiy-amaliy jihatdan jadval AI'ning uzoq muddatli boshqaruv qarorlaridagi rolini ochib beradi. AI strategik qarorlarni faqat avtomatlashtirmaydi, balki ularni iqtisodiy-statistik asos bilan boyitadi: bozor prognozi regressiya modeli orqali, investitsiya ustuvorligi ROI va NPV orqali, risklar ehtimollik modeli orqali, resurs taqsimoti optimallashtirish modeli orqali, rivojlanish ssenariylari esa dinamik prognoz formulalari orqali baholanadi. Shu sababli AI asosidagi strategik boshqaruv Qashqadaryo viloyati korxonalarida uzoq muddatli raqobatbardoshlikni shakllantirish uchun muhim mexanizm hisoblanadi.

korxona faoliyatidagi asosiy operatsion jarayonlarni sun'iy intellekt texnologiyalari yordamida optimallashtirish mexanizmini ko'rsatadi. Jadvaldan ko'rinadiki, AI yechimlari ishlab chiqarish, ombor, logistika, xodimlar faoliyati, mijozlar bilan ishlash, xarajatlar nazorati, xizmat sifati hamda hisobot jarayonlaridagi mavjud muammolarni aniqlash, baholash va tezkor bartaraf etishga xizmat qiladi. Optimallashtirishning asosiy mazmuni shundaki, korxonada resurslar, vaqt, mehnat, energiya, transport va moliyaviy xarajatlar

samarasiz sarflanishining oldi olinadi hamda boshqaruv qarorlari real vaqt ma'lumotlari asosida qabul qilinadi.

Sun'iy intellekt asosida operatsion jarayonlarni optimallashtirish korxona faoliyatida "muammo → AI yechim → tezkor natija → iqtisodiy samaradorlik" zanjirini shakllantiradi. Bu esa korxonada tannarxni pasaytirish, ishlab chiqarish barqarorligini ta'minlash, xizmat sifatini oshirish va boshqaruv qarorlarini tezlashtirish orqali umumiy raqobatbardoshlikni kuchaytiradi.

2-jadval

Qashqadaryo viloyatida AI asosida operatsion boshqaruvni optimallashtirish mexanizmlari

Operatsion jarayon	Muammo	AI yechim	Tezkor natija
Ishlab chiqarish jarayoni	Uskunalar nosozligi, ishlab chiqarishdagi uzilishlar, xomashyo va energiya sarfining ortishi.	AI asosidagi real vaqtli ishlab chiqarish monitoringi, predictive maintenance, sifat nazorati algoritmlari.	Uskunalar to'xtashi kamayadi, ishlab chiqarish ritmi barqarorlashadi, mahsulot sifati va quvvatlardan foydalanish yaxshilanadi.
Ombor va zaxira boshqaruvi	Ortiqcha zaxira, mahsulot yetishmovchiligi, ombor qoldiqlarining noto'g'ri rejalashtirilishi.	Talab prognozi, zaxira optimallashtirish algoritmi, avtomatik qayta buyurtma tizimi.	Ombor xarajatlari kamayadi, zaxiralar aylanishi tezlashadi, mahsulot yetkazib berishdagi uzilishlar qisqaradi.
Logistika va transport	Marshrutlarning samarasiz tanlanishi, yoqilg'i sarfining yuqoriligi, yetkazib berish kechikishlari.	AI asosidagi marshrut optimallashtirish, GPS monitoring, transport vositalari holatini prognozlash.	Yetkazib berish muddati qisqaradi, yoqilg'i xarajatlari kamayadi, logistika jarayonlari tezlashadi.
Xodimlar faoliyatini boshqarish	Ish yuklamasining nomutanosib taqsimlanishi, mehnat unumdorligining pastligi, takroriy vazifalarga ko'p vaqt ketishi.	HR analytics, ish vaqti monitoringi, vazifalarni avtomatik taqsimlash, AI asosidagi o'qitish tavsiyalari.	Xodimlar unumdorligi oshadi, ortiqcha ish vaqti kamayadi, vazifalar bajarilishi nazorati kuchayadi.
Mijozlar bilan ishlash	Mijoz murojaatlariga kech javob berish, talabni noto'g'ri baholash, mijozlar qoniqishining pasayishi.	Chatbot, CRM-analitika, mijozlar segmentatsiyasi, sentiment analysis, tavsiya tizimlari.	Mijozlarga javob berish tezlashadi, takroriy xaridlar ko'payadi, xizmat sifati yaxshilanadi.
Xarajatlarni operativ nazorat qilish	Xarajatlar kech aniqlanishi, ortiqcha sarflar va samarasiz jarayonlarning vaqtida ko'rinmasligi.	Xarajatlar monitoringi, anomaly detection, avtomatik ogohlantirish tizimi, BI-dashboard.	Ortiqcha xarajatlar erta aniqlanadi, tannarx nazorati kuchayadi, foyda marjasi yaxshilanadi.
Xizmat sifati monitoringi	Xizmat ko'rsatish standartlarining bir xil bajarilmasligi, mijoz shikoyatlari va xizmatdagi uzilishlar.	AI asosidagi xizmat sifati tahlili, mijozlar fikrini avtomatik tasniflash, service KPI dashboard.	Xizmat sifati barqarorlashadi, shikoyatlar kamayadi, mijozlar qoniqishi oshadi.

Hisobot va hujjat aylanishi	Hisobotlar qo'lda tayyorlanishi, xatolar soni va vaqt sarfining yuqoriligi.	Avtomatlashtirilgan hisobot, elektron hujjat aylanishi, AI asosidagi ma'lumot tekshiruv.	Hisobot tayyorlash vaqti qisqaradi, xatolar kamayadi, rahbariyat tezkor axborot bilan ta'minlanadi.
-----------------------------	---	--	---

Manba: muallif ishlanmasi.

Mazkur jadval korxona operatsion jarayonlarini sun'iy intellekt asosida optimallashtirishning amaliy mexanizmini ifodalaydi. Unda ishlab chiqarish, ombor, logistika, xodimlar faoliyati, mijozlar bilan ishlash, xarajatlar nazorati, xizmat sifati hamda hisobot yuritish jarayonlarida mavjud muammolar aniqlanib, ularni AI texnologiyalari orqali bartaraf etish yo'llari ko'rsatilgan. Jadvalning asosiy mazmuni shundan iboratki, sun'iy intellekt korxona faoliyatida faqat texnologik vosita emas, balki vaqt, xarajat, resurs va boshqaruv qarorlarini optimallashtiruvchi strategik mexanizm sifatida namoyon bo'ladi.

Ishlab chiqarish jarayonida AI asosidagi real vaqtli monitoring va predictive maintenance texnologiyalari uskunalar nosozligini oldindan aniqlash imkonini beradi. Bu esa ishlab chiqarishdagi kutilmagan uzilishlarni kamaytiradi, quvvatlardan foydalanish darajasini oshiradi hamda mahsulot sifatining barqarorligini ta'minlaydi. Natijada xomashyo va energiya sarfi nazoratga olinib, ishlab chiqarish ritmi optimallashtiriladi.

Ombor va zaxira boshqaruvida sun'iy intellekt talab prognozi va zaxira optimallashtirish algoritmlari orqali ortiqcha mahsulot to'planishi yoki mahsulot yetishmovchiligi muammosini kamaytiradi. Bu korxonada aylanma mablag'lardan samarali foydalanish, ombor xarajatlarini qisqartirish va mahsulot aylanish tezligini oshirishga xizmat qiladi. Shu sababli AI ombor boshqaruvida resurslarni tejash va ta'minot barqarorligini ta'minlovchi muhim vosita hisoblanadi.

Logistika va transport jarayonlarida AI asosidagi marshrut optimallashtirish, GPS monitoring va transport vositalari holatini prognozlash yetkazib berish jarayonlarini tezlashtiradi. Bunda yoqilg'i sarfi kamayadi, kechikishlar qisqaradi va transport resurslaridan foydalanish samaradorligi oshadi. Natijada logistika xarajatlari pasayib, mijozlarga mahsulot yetkazib berish sifati yaxshilanadi.

Xodimlar faoliyatini boshqarishda HR analytics, ish vaqti monitoringi va vazifalarni avtomatik taqsimlash mehnat resurslaridan oqilona foydalanishni ta'minlaydi. Ish yuklamasining adolatli va muvozanatli taqsimlanishi xodimlar unumdorligini oshiradi, ortiqcha ish vaqtini kamaytiradi hamda takroriy vazifalarga ketadigan vaqtni qisqartiradi. Bu esa inson kapitalidan foydalanish samaradorligini optimallashtiradi.

Mijozlar bilan ishlash jarayonida chatbot, CRM-analitika, mijozlar segmentatsiyasi va sentiment analysis vositalari xizmat ko'rsatish tezligi va sifatini oshiradi. Mijoz murojaatlariga tezkor javob berilishi, ularning ehtiyojlarini aniq baholash va individual takliflar berish mijozlar qoniqishini kuchaytiradi. Natijada takroriy xaridlar ko'payadi va korxonaning bozordagi raqobatbardoshligi mustahkamlanadi.

Xarajatlarni operativ nazorat qilishda AI asosidagi anomaly detection, avtomatik ogohlantirish tizimi va BI-dashboard ortiqcha xarajatlarni erta aniqlash imkonini beradi. Bu korxonada tannarxni nazorat qilish, samarasiz xarajatlarni qisqartirish va foyda marjasini oshirishga xizmat qiladi. Ayniqsa, xarajatlar real vaqt rejimida kuzatilganda rahbariyat tezkor va asoslangan qaror qabul qilish imkoniyatiga ega bo'ladi.

Xizmat sifati monitoringida sun'iy intellekt xizmat ko'rsatish standartlarining bajarilishini doimiy kuzatib boradi. Mijozlar fikrini avtomatik tasniflash va service KPI dashboard orqali xizmatdagi uzilishlar, shikoyatlar va sifat muammolari tez aniqlanadi. Bu esa xizmat sifati barqarorligini ta'minlab, mijozlar ishonchini oshiradi.

Hisobot va hujjat aylanishi jarayonida avtomatlashtirilgan hisobot, elektron hujjat aylanishi va AI asosidagi ma'lumot tekshiruv vaqt sarfini sezilarli kamaytiradi. Qo'lda bajariladigan ishlar qisqargani sababli xatolar soni kamayadi, rahbariyat esa tezkor, aniq va ishonchli axborot bilan ta'minlanadi. Bu boshqaruv jarayonlarining shaffofligi va tezkorligini oshiradi.

XULOSA

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, sun'iy intellekt texnologiyalari strategik va operatsion boshqaruv tizimlarini takomillashtirishning muhim omillaridan biri hisoblanadi. Zamonaviy boshqaruv amaliyotida sun'iy intellektdan foydalanish katta hajmdagi ma'lumotlarni tezkor qayta ishlash, bozor tendensiyalarini aniq prognozlash va boshqaruv qarorlarini ilmiy asosda qabul qilish imkoniyatlarini kengaytiradi. Natijada korxonalarning resurslardan foydalanish samaradorligi oshib, operatsion xarajatlar qisqaradi hamda raqobatbardoshlik darajasi yuksaladi. Tadqiqot davomida strategik rejalashtirish, risklarni boshqarish, talabni prognozlash va biznes jarayonlarini avtomatlashtirishda sun'iy intellektning amaliy afzalliklari aniqlandi. Sun'iy intellektga asoslangan qarorlarni qo'llab-quvvatlash tizimlari menejerlarga muqobil variantlarni tezkor baholash va optimal qarorlarni tanlash imkonini beradi. Shu bilan birga, operatsion boshqaruvda avtomatlashtirilgan algoritmlardan foydalanish ishlab chiqarish va xizmat ko'rsatish jarayonlarining uzluksizligini ta'minlashga xizmat qiladi. Tahlillar asosida sun'iy intellekt asosida strategik va operatsion boshqaruvni optimallashtirishning konseptual mexanizmi taklif etildi. Mazkur mexanizm ma'lumotlarni yig'ish va tahlil qilish, prognozlash, qarorlarni qo'llab-quvvatlash, biznes jarayonlarini avtomatlashtirish hamda monitoring va nazorat bosqichlarini o'z ichiga oladi. Ushbu yondashuv boshqaruv tizimining moslashuvchanligi va samaradorligini oshirishga xizmat qiladi. Tadqiqot natijalaridan kelib chiqib, korxonalarda sun'iy intellekt texnologiyalarini joriy etish uchun raqamli infratuzilmani rivojlantirish, ma'lumotlar bazalarini integratsiyalash, malakali kadrlarni tayyorlash va sun'iy intellekt asosidagi boshqaruv platformalarini keng qo'llash maqsadga muvofiq hisoblanadi. Kelgusidagi tadqiqotlarda sun'iy intellektning turli tarmoqlar kesimida boshqaruv samaradorligiga ta'sirini ekonometrik modellar asosida

baholash ilmiy va amaliy ahamiyat kasb etadi. Umuman olganda, sun'iy intellekt asosida strategik va operatsion boshqaruvni optimallashtirish korxonalar faoliyatining barqaror rivojlanishini ta'minlash, innovatsion salohiyatni oshirish hamda raqamli iqtisodiyot sharoitida uzoq muddatli raqobat ustunligini shakllantirishning muhim yo'nalishi hisoblanadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Russell S., Norvig P. Artificial Intelligence: A Modern Approach. – 4th ed. – Pearson, 2021. – 1152 p.
2. Porter M. E. Competitive Advantage: Creating and Sustaining Superior Performance. – New York: Free Press, 1985. – 592 p.
3. Simon H. A. Administrative Behavior: A Study of Decision-Making Processes in Administrative Organizations. – 4th ed. – New York: Free Press, 1997. – 368 p.
4. Davenport T. H., Kirby J. Only Humans Need Apply: Winners and Losers in the Age of Smart Machines. – New York: Harper Business, 2016. – 320 p.
5. Brynjolfsson E., McAfee A. The Second Machine Age: Work, Progress, and Prosperity in a Time of Brilliant Technologies. – New York: W. W. Norton & Company, 2014. – 306 p.
6. Kaplan A. M., Haenlein M. Siri, Siri in My Hand: Who's the Fairest in the Land? On the Interpretations, Illustrations and Implications of Artificial Intelligence // Business Horizons. – 2019. – Vol. 62. – No. 1. – P. 15–25.

2026-yil, iyul. №7-son.

Mas'ul muharrir: Beglayev Uchqun

Musahhih: Boltayev Nurali

Sahifalovchi va dizaynerlar: Normurodov Sarvar,
Sharipov Shoxruh

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Agrobiznes, fan va texnologiyalar" ilmiy-amaliy elektron jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamardagi dalillarning aniqligiga mualliflar mas'ul hisoblanadi. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelavermasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga murojaat qilish mumkin. Ilmiy maqolalar, reklama, hikoya va boshqa ilmiy-ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin. Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

Elektron pochta: licht-1989@mail.ru

Jurnalning telegram manzili: t.me/agrobiznes_elektronjurnal

Telefon raqami: +998939018320, +998934393000

Jurnal rasmiy sayti: <https://www.agrobiznesjournal.uz>

"Agrobiznes, fan va texnologiyalar" ilmiy-amaliy elektron jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 30.11.2024-yildagi №364/5-sonli qarori bilan 08.00.00-Iqtisodiyot fanlari bo'yicha, 08.05.2025-yildagi №370/5-sonli qarori bilan 06.00.00-Qishloq xo'jaligi fanlari bo'yicha "Dissertatsiyalar asosiy ilmiy natijalarini chop etish tavsiya etilgan milliy ilmiy nashrlar ro'yxati"ga kiritilgan.

"Agrobiznes, fan va texnologiyalar" ilmiy-amaliy elektron jurnali 2023-yil 23-maydan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan **C-5669225** reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: №083688

**Manzilimiz: Toshkent viloyati, Qibray tumani,
Universitet ko'chasi, 2-uy**